

Prorektor Petr Kolář pro Lidové noviny: Dnes jim zakážou kříže, zítra veřejná procesí

06.listopadu 2009

www.lidovky.cz

06.11.2009

Prorektor vysoké školy CEVRO Institut a odborník na vztahu státu a církve Petr Kolář komentoval pro Lidové noviny rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva zakázat kříže na italských školách.

Rozhodnutí zakázat kříže ve třídách italských škol souvisí podle odborníka na vztahy církve a státu Petra Koláře z Liberálně-konzervativní akademie Cevro s tendencí prosazovat individuální práva na úkor kolektivních.

* LN Italy pobouřilo rozhodnutí Evropského soudu, který jim zakázal věšet ve školách kříže. Proč je ten rozsudek tolik rozhněval? To pro ně kříž na zdech školních tříd znamená tolik?

Každé ústavní právo, včetně práva na svobodu vyznání, má dvojí dimenzi - individuální a kolektivní. Tím kolektivním právem jsou v našem případě právo na veřejná náboženská procesí atd. V současné době je ale čím dál větší tendence nadřazovat oněm kolektivním právům práva individuální. S tím souvisí i odmítání křížů na zdi jakožto symbolů jednoho konkrétního vyznání. Další věc je, že křesťanství je nedílnou součástí evropské tradice. Italové tudíž kříže vnímají i jako odkaz na tradiční hodnoty. To ostatně neplatí jen v Itálii. V mnoha zemích se například dodnes u soudu přísahá na Bibli.

* LN Teoreticky vzato by Italům nemuselo vadit, že musejí kříže ze zdí školních tříd sundat. Drtivá většina italských dětí má stejně hodiny náboženství. Na tom se přece nic nemění...

To je pravda. Hodiny náboženství tam má víc než 90 procent dětí. Problém je samozřejmě jinde, a sice v tom, kam až to celé může dojít. Dnes nám zakážou kříže ve školách a zítra veřejná procesí.

* LN Z čeho vlastně ten rozsudek vycházel?

Tady už léta existuje chiméra, že stát je hodnotově neutrální. Tak to ale přece není. Stát je tu od toho, aby chránil hodnoty, mezi než patří i svoboda vyznání. Tahle racionalizace může vyústit až k tomu, že mi stát de facto začne zakazovat víru. Opět se dostáváme k tomu, že se až příliš akcentují individuální práva. Přitom kříž v italských školách je víc symbolem tradice než víry. Dovedemeli to do krajnosti, mohl by se za čas zakázat i kříž na státních vlajkách.

* LN Jaká je situace v jiných zemích Evropy, co se vztahů církve a státu týče?

V Evropě dnes existují tři základní modely. Ten první bychom mohli označit za odlukový, maximálně sekularizovaný stát. Sem patří například Francie, kde odhukou uzákonili v roce 1905. Přesto i tam v 50. letech tuhle absolutní laickost prolomili zákonem o financování církevních škol. Do téhle první skupiny sekularizovaných zemí patří ještě švýcarské kantony Ženeva a Neuchatel. Na opačném konci jsou země, které se s církví naopak dodnes silně identifikují a sem patří hlavně Skandinávie - například Dánsko - nebo Řecko. Třetí a nejpočetnější skupina zemí stojí někde uprostřed, jde o takzvaný kooperační model, který dobře reprezentuje například Německo. V těchto zemích stát s církví spolupracuje na základě konkordátu (oficiální smlouvy státu a církve, pozn. red.) nebo nějaké vnitřní smlouvy.

* LN Někteří spatřují problém i v tom, že se ve škole dává prostor jen jednomu vyznání, v našem případě křesťanství. Evropa se ale mění a čelí čím dál většímu náporu přistěhovalců, kteří si s sebou přinášejí svou víru. Nebylo by na čase zavést hodiny jakýchsi základů religionistiky?

O tom se dnes velmi diskutuje. A nejen o tom, že by se děti ve školách učily základům největších světových vyznání, ale hlavně o základních morálních hodnotách, které kážou a vyznávají. Šlo by v podstatě o hodiny etiky. Jakýmsi průkopníkem je v tomto směru Německo.

Lidové noviny, 6. listopadu 2009